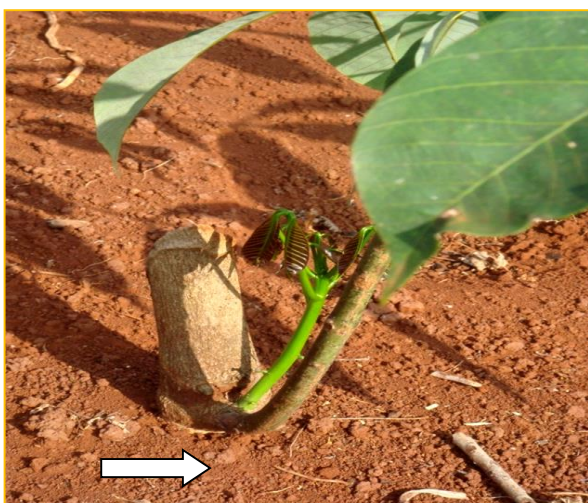

ការថែទាំក្រោយការដាំដុះ

១. ការកាត់ខ្លែង

គុណសម្បត្តិនៃការកាត់ខ្លែងគឺទទួលបានដើមត្រង់ល្អ មិនមានបែកមែក និងស្នាមពកនៅលើសំបកដែលមិនបង្កការលំបាកនៅពេលកៅស៊ូដល់ដំណាក់កាលចៀវជៀរ។ ការកាត់ខ្លែងដុះតាមដើមត្រូវប្រើកាំបិតមុតហើយការកាត់ខ្លែងត្រូវកាត់រហូតដល់កម្ពស់២,៥ - ៣ម។ ការកាត់ខ្លែងត្រូវអនុវត្ត ដូចខាងក្រោម៖

- រយៈពេល២ខែដំបូងនៃឆ្នាំទី១ ការកាត់ខ្លែងប្រព្រឹត្ត ៨ថ្ងៃ ទៅ១៥ថ្ងៃម្តង
- រយៈពេលចាប់ពី៣ខែ រហូតដល់ឆ្នាំទី២ ការកាត់ខ្លែងប្រព្រឹត្តទៅ១ខែម្តង
- កូនកៅស៊ូមានអាយុ ២ទៅ ៣ឆ្នាំ ការកាត់ខ្លែងប្រព្រឹត្តទៅ២ខែម្តង។

រូបភាពទី១៖ ខ្លែងកៅស៊ូដែលត្រូវកាត់ចោល

២. ការធ្វើឱ្យបែកមែក

កូនកៅស៊ូមួយចំនួនមានការបែកមែកយឺតនិងដុះលូតទៅលើខ្ពស់ដែលធ្វើឱ្យដើមស្រឡះឡើងទៅលើ និងទំហំដើមរីកយឺត។ ដើមកៅស៊ូទាំងនោះត្រូវបានជំរុញឱ្យបែកមែក ដើម្បីទទួលបានគម្របស្លឹកនិងដើមដុះលូតលាស់ល្អ ។

ការជំរុញឱ្យបែកមែកត្រូវអនុវត្តលើដើមកៅស៊ូ ដែលមានអាយុយ៉ាងតិច១៨ខែ ដោយប្រើឧបករណ៍កាត់សំបកជុំវិញដើម។ វិធីនេះគឺដាក់ឧបករណ៍នៅលើដើមត្រង់ចំណុចកម្ពស់២,៥ ម៉ែត្រ ពីដីរួចបង្វិលមួយជុំដើម ដើម្បីឱ្យឧបករណ៍អាចកាត់សំបកដល់សាច់ឈើ។ វិធីនេះ អាចធ្វើឱ្យបែកមែកពី ៤-៥មែក។ ក្រៅពីវិធីសាស្ត្រខាងលើគេមានវិធីសាស្ត្រផ្សេងៗទៀត ដើម្បីឱ្យដើមកៅស៊ូបែកមែក។ វិធីសាស្ត្រទាំងនោះមានដូចជាការកាត់តួស្លឹកនៅផ្នែកខាងចុងចេញឬការក្តោបកំពូលត្រួយស្លឹក។ ការក្តោបកំពូលស្លឹកត្រូវស្រាយចេញក្រោយរយៈពេល៣ ទៅ៤អាទិត្យ បន្ទាប់មក ជ្រើសរើសខ្លែងដែលដុះចេញល្អចំនួន៥ យ៉ាងច្រើន។

រូបភាពទី២៖ ការធ្វើឲ្យបែកមែក

៣. ការដាំដួស

កូនកៅស៊ូដែលងាប់ត្រូវដាំដួសឡើងវិញនៅឆ្នាំទី១ (ឆ្នាំដាំ) និងឆ្នាំទី២ បន្ទាប់ពីការដាំ។ កូនកៅស៊ូដែលល្អសម្រាប់ដាំដួសគឺជាកូនក្នុងចងដែលមានទំហំ និងអាយុប្រហាក់ប្រហែលគ្នាជាមួយកូនកៅស៊ូដែលបានដាំឆ្នាំដំបូង។

៤. ការដាក់ដី

ការដាក់ដីត្រូវចាប់ផ្តើមតាំងពីកូនកៅស៊ូនៅតូច ដើម្បីឲ្យវាដុះលូតលាស់បានល្អលប់លើស្មៅ និងរុក្ខជាតិចង្រៃផ្សេងៗទៀត។ បីឆ្នាំដំបូងនៃការដាំដុះកៅស៊ូជាដំណាក់កាលសំខាន់បំផុតដែលត្រូវផ្តល់នូវសារធាតុចិញ្ចឹមឲ្យបានគ្រប់គ្រាន់សម្រាប់ការដុះលូតលាស់របស់ដើមកៅស៊ូ។ បន្ទាប់ពីដំណាក់កាលនេះ ការដាក់ដីត្រូវមើលតាមរោគសញ្ញាកង្វះសារធាតុចិញ្ចឹមរបស់ដើមកៅស៊ូ។

តារាងទី១៖ ពេលវេលានិងការដាក់ដី

ឆ្នាំ	ពេលវេលា		បរិមាណដី (១៥-១៥-១៥) (ក្រាម/ដើម)		បរិមាណ ក្រាម/ឆ្នាំ	វិធីដាក់ដី
	ដើមឆ្នាំ	ចុងឆ្នាំ	ដើមឆ្នាំ	ចុងឆ្នាំ		
ឆ្នាំទី១	ឧសភា-មិថុនា	កញ្ញា-តុលា	១០០	១០០	២០០	ចេញពីគល់ប្រវែង ២,៥-៣ តឺក ជារង្វង់ រោយជីរួចលប់
ឆ្នាំទី២	ឧសភា-មិថុនា	កញ្ញា-តុលា	១០០	១០០	២០០	ចេញពីគល់ប្រវែង ៥-៧ តឺក ជារង្វង់ រោយជីរួចលប់
ឆ្នាំទី៣	ឧសភា-មិថុនា	កញ្ញា-តុលា	១៥០	១៥០	៣០០	បញ្ជិត១ម (១ម ពីគល់កៅស៊ូ) ចន្លោះ ពីដើមមួយទៅដើមមួយ
ឆ្នាំទី៤	ឧសភា-មិថុនា	កញ្ញា-តុលា	២០០	២០០	៤០០	បញ្ជិត១ម (១,៥ម ពីគល់កៅស៊ូ) ចន្លោះពីដើមមួយទៅដើមមួយ
ឆ្នាំទី៥	ឧសភា-មិថុនា	កញ្ញា-តុលា	៣០០	៣០០	៦០០	កូរផាល១៨ម្រៅ១០ ស.ម មួយឆ្នុត ពាក់កណ្តាលរង ៦ម.

រូបភាពទី៣៖ ការដាក់ដីតាមបច្ចេកទេសត្រឹមត្រូវ

៥. ការគ្រប់គ្រងរុក្ខជាតិចង្រៃ

ការកម្ចាត់រុក្ខជាតិចង្រៃក្នុងចម្ការកៅស៊ូអាចគ្រប់គ្រងបាន ដោយការជម្រះតាមចន្លោះរងនីមួយៗ និងការជម្រះជារង្វង់ជុំវិញគល់ឬការប្រើប្រាស់ថ្នាំសម្លាប់រុក្ខជាតិចង្រៃចាប់ពីឆ្នាំទី២ឡើងទៅ។ ការជម្រះស្មៅនៅតាមរងកៅស៊ូត្រូវធ្វើឲ្យបាន១ម. ពីគល់កៅស៊ូទាំងសងខាងពេលកៅស៊ូដាំបាន៦ខែដំបូង ការជម្រះស្មៅត្រូវធ្វើឡើង ១៥ ទៅ២០ថ្ងៃម្តង និងបន្ទាប់មក៤-៥ដង ក្នុង១ឆ្នាំ។ ចំពោះ ស្មៅតាមចន្លោះរងកៅស៊ូវិញ ត្រូវសម្អាតឲ្យបាន ២-៣ដងក្នុង១ឆ្នាំ។ ចំពោះការប្រើប្រាស់ថ្នាំសម្លាប់រុក្ខជាតិចង្រៃទាំងអស់គួរប្រើប្រភេទគីមីផូស្វាត (Glyphosate) លាយជាមួយ ២,៤ ដេ (2,4D) ។

តារាងទី២៖ វិធីប្រើប្រាស់ថ្នាំសម្លាប់រុក្ខជាតិចង្រៃ

រុក្ខជាតិចង្រៃ	ប្រភេទថ្នាំសម្លាប់ (ក្រាម/ហិកត)	
	គីមីផូស្វាត	២,៤D
ស្មៅស្បូវ ^១	២៨០០	៧២០
ស្មៅចង្រៃផ្សេងៗ	១៤៤០	៧២០

សំគាល់១៖ ស្បូវត្រូវកាត់ឱ្យខ្លី ពី៣០-៤០ស.ម. ក្នុងករណីស្បូវខ្ពស់ ហើយទុកចោលពី៤ ទៅ ៥ថ្ងៃ ទើបបាញ់ថ្នាំសម្លាប់។

ចំពោះ ធុងសម្រាប់បាញ់ដោយដៃចំណុះ១៨លីត្រ៖

- ចំណុះធុង១៨លីត្រ
- សមត្ថភាពបាញ់ក្នុង ១ធុង បាញ់បាន ០,០៨ ហិកតា ឬ ៨ អារ
- ១៣ធុង បាញ់ក្នុងផ្ទៃដី ១ហិកតា

ជាទូទៅការសម្អាតស្មៅតាមរងកៅស៊ូ គួរតែប្រើដោយចបនៅក្នុងឆ្នាំដំបូងនិងឆ្នាំទី២។ ក្នុងករណី ចាំបាច់អាចប្រើប្រាស់ថ្នាំកម្ចាត់ស្មៅបាន ប៉ុន្តែត្រូវតែគ្របកូនកៅស៊ូឲ្យបានល្អ។ ចាប់ពីឆ្នាំទី៣ ការ ប្រើប្រាស់ថ្នាំកម្ចាត់ស្មៅតាមរងកៅស៊ូអាចអនុវត្តបានដោយបាញ់រៀងរាល់៤ខែម្តង និង៦ខែម្តង ចាប់ ពីឆ្នាំទី៤ ឡើងទៅ។

រូបភាពទី៤៖ ការជំរះស្មៅដោយចប និងថ្នាំកម្ចាត់ស្មៅ

៦. ការធ្វើផ្លូវបែងចែកឡូត៍ និងការធ្វើផ្លូវភ្លើង

ផ្លូវគឺជាកត្តាមួយសំខាន់សម្រាប់ការដឹកជញ្ជូន និងកិច្ចប្រតិបត្តិការទប់ស្កាត់រាល់សកម្មភាពទាំងឡាយណាដែលកើតមានឡើងជាយថាហេតុនៅក្នុងរដូវប្រាំង (ភ្លើងឆេះ) ផងដែរ។ ក្នុងចម្ការកៅស៊ូគ្រួសារ និងចម្ការកៅស៊ូកសិ-ឧស្សាហកម្មចាំបាច់ត្រូវមានការបែងចែកឡូត៍កៅស៊ូ ដោយក្នុងមួយឡូត៍គឺមានផ្ទៃដី១០០ហិកតាចែកចេញជាបួនប្លុក (២៥ហិកតា/ប្លុក)។

ផ្លូវភ្លើងធ្វើសម្រាប់បោសសម្អាតស្លឹកហើយដុតដើម្បីការពារភ្លើងឆេះដោយប្រកាណាមួយនៅក្នុងពេលស្លឹកកៅស៊ូជ្រុះ។ ត្រូវសម្អាតតាមរយៈឡូត៍កៅស៊ូដែលនៅជាប់ព្រៃ ជាប់ចម្ការដំណាំដ៏ទៃបូកមិនរាប់សិករដោយត្រូវជម្រះ ឲ្យបានស្អាតធ្វើជាផ្លូវភ្លើងប្រវែង៩ម៉ែត្រ ពីជួរដើមកៅស៊ូ រួចបោសប្រមូលស្លឹកកៅស៊ូ សំរាមស្មៅ និងរុក្ខជាតិដែលបានជម្រះ រួចដុតឲ្យបានស្អាតបង្ការអគ្គិភ័យដែលអាចកើតមានដោយការបោះកន្ទុយបារីឬដោយយថាហេតុផ្សេងៗ។

៦.១ ចម្ការកៅស៊ូមិនទាន់ឲ្យផល

ជាទូទៅ ការជ្រុះស្លឹកកៅស៊ូ គឺចាប់ពីខែមករាដល់ពាក់កណ្តាលខែមីនាដោយប្រែប្រួល ពេលវេលាទៅតាមកូននីមួយៗ ហើយរយៈពេលជ្រុះស្លឹកប្រហែល១០-១៥ថ្ងៃ រួចចាប់ផ្តើមដុះស្លឹក ថ្មីឡើងវិញ។ ចម្ការឬឡូត៍កៅស៊ូមិនទាន់ឲ្យផល ដែលគ្មានដំណាំចន្លោះរងត្រូវវែករងជម្រះ ស្មៅសងខាងដើមកៅស៊ូឲ្យបានម្ខាង១ម៉ែត្រពីគល់ដើមកៅស៊ូ ហើយក្នុង១០ចន្លោះ រងត្រូវជម្រះ ស្មៅមួយចន្លោះរង ឲ្យដល់ដីបានស្អាតធ្វើជាផ្លូវភ្លើង។ ព្រៃដែលដុះកណ្តាលរងផ្សេងទៀតចាំបាច់ ត្រូវកាប់ឲ្យបានទាបដោយទុកកម្ពស់ស្មៅឬព្រៃមិនឲ្យខ្ពស់ជាង ១០ស.ម ពីដី ដូចក្នុងឡូត៍កៅស៊ូ ផ្តល់ផលដែរ។

៦.២ ចម្ការកៅស៊ូឲ្យផល

ក. កាប់ព្រៃចន្លោះរង និងតាមរងកៅស៊ូ

ការកាប់ព្រៃសម្អាតក្នុងឡូត៍គឺជាកត្តាមួយសំខាន់សម្រាប់ចម្ការកៅស៊ូនីមួយៗ ជាពិសេសនៅក្នុងរដូវប្រាំង។ នៅខែសីហា-តុលា ការកាប់ព្រៃត្រូវបានចាប់ផ្តើមកាប់ម្តងទៀត កន្លែងខ្លះលើកទី២ កន្លែងខ្លះលើកទី៣

ក៏ប៉ុន្តែត្រូវឲ្យអាទិភាពចំពោះកន្លែងដែលមានបញ្ហាប្រឈមហានិភ័យ (ទិសខ្យល់ តំបន់ជាប់ព្រៃ និងចម្ការបោះបង់ចោល..)។ ដូច្នោះ ការកាប់ព្រៃសម្អាតឡើងវិញត្រូវធ្វើឲ្យចប់សព្វគ្រប់ក្នុងខែតុលា។

ខ. ការសម្អាតស្លឹកក្នុងកៅស៊ូ

កៅស៊ូចាប់ផ្តើមជ្រុះស្លឹកនៅក្នុងកំឡុងខែមករា ដល់ពាក់កណ្តាលខែមីនា។ ចំពោះដើមកៅស៊ូនៅក្នុងការជ្រុះស្លឹកចាប់ផ្តើមពីផ្នែកខាងលើមុន ចំណែកដើមកៅស៊ូចាស់ការជ្រុះស្លឹកចាប់ផ្តើមពីផ្នែកខាងក្រោមមុន។ ការសម្អាតស្លឹកក្នុងកៅស៊ូអាចធ្វើតាមរបៀបផ្សេងៗគ្នាទៅតាមទីកន្លែងនិងតំបន់ដែលគេនិយមប្រើប្រាស់។ របៀបសម្អាតស្លឹកក្នុងកៅស៊ូមានដូចជា៖ ការបោស ប្រមូលដោយអំបោស ឬអំបោសសាង ឬក៏ម៉ាស៊ីនកែច្នៃស្លឹកកៅស៊ូដោយខ្យល់។ បន្ទាប់ពី ធ្វើការបោសសម្អាតស្លឹកកៅស៊ូដាក់តាមកណ្តាលរងកៅស៊ូជាពំនូកតូចៗរួចធ្វើការដុតស្លឹក។

គ. ការដុតស្លឹកកៅស៊ូ

ការដុតស្លឹកកៅស៊ូតាមចន្លោះរងពុំមែនជាទង្វើល្អប្រសើរឡើយ ព្រោះវាធ្វើឲ្យខូចដី និងងាប់ពពួកមីក្រូសរីរាង្គដែលជាអ្នកជួយសម្រួលធ្វើឲ្យដីមានជីជាតិល្អ។ ផ្ទុយទៅវិញ ប្រសិនបើប្រមូលស្លឹកកៅស៊ូដាក់ឲ្យនៅចំកណ្តាលចន្លោះរងហើយទុកឲ្យពុករលួយតាមធម្មជាតិ នោះស្លឹកទាំងនោះនឹងក្លាយជាជីធម្មជាតិដ៏ល្អប្រសើរសម្រាប់ដើមកៅស៊ូ។ តាមបទពិសោធន៍កន្លងមក ការរក្សាស្លឹកកៅស៊ូឲ្យពុករលួយតាមលក្ខណៈធម្មជាតិបានបង្កឲ្យមានអគ្គិភ័យផងដែរ។ ដើម្បីជៀសវាងបញ្ហានេះ ស្លឹកកៅស៊ូដែលជ្រុះចាំបាច់ត្រូវដុតចោលដោយអនុវត្តទៅតាមបច្ចេកទេសដូចខាងក្រោម៖

- ប្រមូលស្លឹកកៅស៊ូដាក់ចំកណ្តាលចន្លោះរង ហើយផ្តាច់ជាកងៗ ប្រវែង២៥ម៉ែត្រ។
- ដុតស្លឹកមួយកងរំលងមួយកង ដោយដុតពីក្បាលកងដែលបិទនៅក្រោមខ្យល់ រួចបន្ទាប់ មកដុតកងដែលនៅសល់ឲ្យទាល់តែអស់។
- ពេលវេលាដុតត្រូវអនុវត្តពេលព្រឹកព្រលឹមរហូតដល់ត្រឹមម៉ោង៩ព្រឹក។ មិនគួរដុតស្លឹកកៅស៊ូក្រោយម៉ោង៩ព្រឹក ព្រោះស្លឹកកៅស៊ូអាចស្លូតល្អងាយនឹងឆេះខ្លាំងដែលអាចពិបាកក្នុងការគ្រប់គ្រង។ ហាមដាច់ខាតដុតស្លឹកនៅពេលរសៀលព្រោះអាចនាំឲ្យបង្កមានអគ្គិភ័យនៅពេលយប់។ ឃ្នាំមើលឲ្យបានហ្មត់ចត់ក្នុងពេលដុតដើម្បីជៀសវាងផ្កាភ្លើងហើរណាស់ឲ្យឆេះកន្លែងដទៃទៀត។ ក្រោយពេល ឈប់ដុតត្រូវត្រួតពិនិត្យនិងធានាឲ្យភ្លើងរលត់១០០ភាគរយ។
- ការដុតស្លឹកកៅស៊ូធ្វើឡើងជាបីលើកគឺ៖
  - លើកទី១ ពេលជ្រុះស្លឹកបានប្រមាណ៣០%
  - លើកទី២ ពេលជ្រុះស្លឹកបានប្រមាណ៦០%
  - លើកទី៣ ពេលជ្រុះស្លឹកបានប្រមាណ១០០%

ជៀសវាងដាច់ខាត ការដុតតែមួយដងនៅពេលស្លឹកជ្រុះ១០០% ពីព្រោះពេលនោះស្លឹក កៅស៊ូដែលប្រមូលផ្តុំមានកម្រាស់ខ្ពស់អាចឲ្យភ្លើងឆេះខ្លាំង នាំឲ្យអន្តរាយដល់ដើមកៅស៊ូដែលនៅ ជិតនិងមិនអាចទប់ស្កាត់ការពារការរាលដាលបាន។

រូបភាពទី៥៖ ការសំអាតដោយប្រើអំបាស ម៉ាស៊ីនផ្គុំខ្យល់ និងការដុតសម្អាត

៦.៣ គោលការណ៍និងវិធានការសម្រាប់ទប់ស្កាត់អគ្គិភ័យ

ក. គោលការណ៍

នៅពេលអ្នកណាម្នាក់បានឃើញភ្លើងឆេះត្រូវអនុវត្តគោលការណ៍៧ចំណុចដូចខាងក្រោម៖

- លេខឡឺត
- ខាងក្នុងឬខាងក្រៅឡឺត
- ទិសខ្យល់
- ចំណុចកើត ជើង ត្បូង លិច កើត
- ផ្លូវណាមួយងាយស្រួលក្នុងការដឹកជញ្ជូនកម្មករ ទឹក (សម្ភារៈអគ្គិភ័យ) ដើម្បីពន្លត់ភ្លើង
- តម្រូវការកម្មករប៉ុន្មាននាក់?
- តម្រូវការសម្ភារប៉ុន្មាន? អ្វីខ្លះ?

ខ. វិធានការ

យើងត្រូវមានវិធានការការពារភ្លើងឆេះដូចខាងក្រោម៖

- ប្រសិនភ្លើងមានទ្រង់ទ្រាយតូចយើងគួរតែ ពន្លត់វាតែម្តង
- ប្រសិនភ្លើងមានទ្រង់ទ្រាយធំមិនត្រូវឲ្យ បុគ្គលណាម្នាក់ពន្លត់ដោយផ្ទាល់ទេវាអាចបង្ក ឲ្យមាន

គ្រោះថ្នាក់។ នៅចម្ងាយពីភ្លើង ២០ម៉ែត្រ ត្រូវធ្វើផ្លូវភ្លើងកាត់វាកុំឲ្យឆេះឆ្លងរាលដាលដោយ ប្រមូលស្លឹក ស្មៅ កម្ទេចកម្ទីស្លុតៗព័ទ្ធជុំវិញភ្លើង និងដាក់ទឹកស្រោចវារឹតតែល្អ។

- ការធ្វើផ្លូវភ្លើងស្អាតឲ្យបានលឿននៅពេលភ្លើងកំពុងឆេះ គឺជាទង្វើត្រឹមត្រូវមួយ ដើម្បី ត្រួតពិនិត្យ ការវិវត្តរបស់ភ្លើងរហូតដល់វាថយចុះ។

៦.៤ ការព្យាបាលដើមកៅស៊ូដែលត្រូវភ្លើងឆេះ

ការព្យាបាលដើមកៅស៊ូដែលត្រូវភ្លើងឆេះត្រូវអនុវត្តន៍ដូចខាងក្រោម៖

- ត្រូវលាបជាបន្ទាន់នូវល្បាយកំបោរស៥% ឲ្យបានកម្រិត ២ម៉ែត្រពីដីទាំងដើមមិនទាន់ ផ្តល់ ផល និងផ្តល់ផល។ ដើមផ្តល់ផលរួចត្រូវផ្អាកចៀងរំលោភ៖ អាសន្នក្នុងករណីភ្លើងឆេះធ្ងន់ធ្ងរ។
- ប្រសិនបើមានការខូចខាតដោយផ្នែកៗ ត្រូវកោសសំបកដែលងាប់ចេញរួចលាបថ្នាំព្យា បាល។
- ករណីដើមកៅស៊ូឆេះងាប់គួររំលំដើមយកចេញពីចម្ការដើម្បីការពារកុំឱ្យ ពុកដើមដែលនាំ ឲ្យបង្ក ជំងឺឆ្លងដល់ដើមល្អដែលនៅជិត។
- ចំពោះដើមកៅស៊ូឆេះធ្ងន់ធ្ងរ ត្រូវព្យាបាលឲ្យបានសមស្របតាមលក្ខណៈបច្ចេកទេស ដោយប្រើ ថ្នាំព្យាបាលរបួសសំបកដូចជា៖ ប៉េត្រូឡាទុម វ៉ាស៊ីលីន ឬពួក Wound dressing ដទៃ ទៀត។

